

Нормы, процедуры, концепции и принципы играют важную роль в развитии правовой помощи и сотрудничества между государствами, в обеспечении правовых гарантий соблюдения прав и свобод, в решении задач борьбы с преступностью, терроризмом и другими негативными проявлениями.

Палєєва Ю. С.

старший викладач,

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ПОГЛЯД НА ІНСТИТУТ ЕКСТРАДИЦІЇ В КОНТЕКСТІ ОСТАННІХ ЗМІН НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Згідно Меморандуму про співробітництво між Генеральною прокуратурою України і Юридичною Службою Республіки Кіпр Сторони в межах своїх повноважень взаємодіють у галузі правової допомоги у кримінальних справах та екстрадиції, у тому числі шляхом проведення консультацій на етапах підготовки і розгляду конкретних запитів [9]. Подібні правові документи стають все більш актуальними для України, оскільки процеси перетворення в міжнародній сфері змушують Україну переглядати і вносити певні зміни у національне законодавство. Криміногенне становище сучасності характеризується поширенням злочинців за кордон. Акцент у проведенні зовнішньої політики спрямований на співпрацю з різними країнами у наданні міжнародно-правової допомоги, що вимагає, звісно, більш досконалої національної правової бази.

Найпоширенішою формою міжнародного співробітництва у сфері боротьби зі злочинністю є надання правової допомоги. Серед основних видів такої допомоги є видача злочинців, або екстрадиція. Екстрадиція включає офіційне звернення про встановлення місця перебування на території запитуваної держави особи, яку необхідно видати, та видачу такої особи, перевірку обставин, що можуть перешкоджати видачі, прийняття рішення за запитом, фактичну передачу такої особи під юрисдикцію запитуючої держави. Запит про видачу особи (екстрадицію) направляється за умови, якщо за законом України хоча б за один із злочинів, у зв'язку з якими запитується видача, передбачено покарання у виді позбавлення волі на максимальний строк не менше одного року або особу за-

суджено до покарання у виді позбавлення волі і невідбутий строк становить не менше чотирьох місяців [10].

Згідно Європейської конвенції Про видачу 1957 р., видача злочинців це право держави, а не її обов'язок. Обов'язком вона стає лише за наявності двостороннього договору про взаємну правову допомогу у кримінальних справах [12, с.463]. Видача може здійснюватися лише відносно певних злочинів, перелік яких вказується в договорі. Обидві держави повинні дотримуватися принципу «подвійної кримінальності». Згідно світової практики більшості країн світу свої громадяни не видаються. Цей принцип закріплений в конституціях зарубіжних країн, в тому числі і в ч.2 ст.25 Конституції України [1].

У сучасному міжнародному праві спостерігається тенденція спрощення процедури видачі. Зокрема, йде мова про пом'якшення вимог «подвійної кримінальності», скорочення числа підстав відмови у видачі, а також скорочення ролі адміністративних органів. Головною перешкодою в цьому процесі залишається неготовність держав беззастережно визнавати видані в інших країнах ордери на арешт. Причина криється, головним чином, у відмінності правових систем, а також у недовірі серед держав. Найбільшого прогресу у взаємній допомозі щодо спрощення видачі злочинців добилися країни – члени Європейського союзу, які ввели у відносинах між собою так званий «Європейський ордер на арешт», який покликаний спростити «подвійну кримінальну відповідальність». Угода розповсюджується на 32 види тяжких злочинів, які передбачають позбавлення волі на строк від 3 і більше років.

Видана в Україну особа може бути притягнута до кримінальної відповідальності або щодо неї може бути виконано вирок суду лише за ті злочини, за які здійснена видача (екстрадиція). Обмеження, висловлені компетентним органом іноземної держави під час прийняття рішення про видачу особи в Україну, є обов'язковими при прийнятті відповідних процесуальних рішень. Якщо застереження компетентного органу іноземної держави щодо обмежень у видачі особи стосується виконання вироку, суд, який ухвалив вирок, вирішує питання про приведення його до виконання лише за ті діяння, за які відбулася видача.

Згідно Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо видачі особи (екстрадиції)» особам, до яких застосовано тимчасовий чи екстрадиційний арешт, побачення

з родичами або іншими особами надається адміністрацією місця попереднього ув'язнення на підставі письмового дозволу органу, що проводить екстрадиційну перевірку [5]. У разі скасування або зміни запобіжного заходу, припинення чи закінчення максимального строку тимчасового чи екстрадиційного арешту збитки, не відшкодовані особою, звільненою з-під варти або виданою іншій державі, можуть бути стягнуті на загальних підставах.

Видача з метою притягнення до кримінальної відповідальності та виконання примусових актів іноземної держави, здійснюється згідно з законодавством і зобов'язаннями, узятими Україною у зв'язку із ратифікацією Європейської конвенції «Про видачу правопорушників», 1957р., Європейської конвенції «Про боротьбу з тероризмом» 1977р. та інших міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також на засадах взаємності [6]. Крім огляду вищезазначених правових документів питання екстрадиції містяться в наступних: Кримінальна конвенція «Про боротьбу з корупцією», Міжамериканська конвенція проти корупції, а також в Сорока Рекомендаціях Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF).

Таким чином, протягом розвитку та становлення інституту екстрадиції в практиці було закріплено низку принципів, згідно з якими повинна здійснюватися видача злочинців. Згідно Постанови Пленуму Вищого адміністративного суду України від 16.03.2012р. досліджуючи та оцінюючи інформацію про країну походження, суд повинен брати до уваги дотримання відповідною країною міжнародних стандартів з кримінального правосуддя. Зокрема, зізнання заявника у скоєнні злочину повинні бути перевірені, особливо якщо це було зроблено в країні походження, де до заявника міг бути застосований тиск [8].

Література:

1. Конституція України: прийнята на 5-й сесії ВР України 28 червня 1996р. – К: Юрінком Інтер., 1996. – 80 с.
2. Конвенція Ради Європи «Про запобігання тероризму». Дата підписання: 16.05.2005р. Дата ратифікації: 31.07.2006р. Дата набрання чинності 01.06.2007р.
3. Конвенція «Про кіберзлочинність» Дата прийняття: 23.11.2001 р. Ратифікована: 07.09.2005 р. Набрала чинності 01.07.2006р.
4. Закон України «Про ратифікацію Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства» від 20 червня 2012р. № 4988-VI

5. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо видачі особи (екстрадиції)» від 2 червня 2011р. № 3453-VI
6. Закон України «Про боротьбу з тероризмом» від 20 березня 2003 р.
7. Пленум Верховного Суду України Постанова від 08.10.2004р. № 16 «Про деякі питання застосування законодавства, яке регулює порядок і строки затримання і арешту) осіб при вирішенні питань, пов'язаних з їх екстрадицією»
8. Пленум Вищого адміністративного суду України Постанова від 16.03.2012р. № 3 «Про внесення змін і доповнень до постанови Пленуму Вищого адміністративного суду України від 25 червня 2009 року № 1 «Про судову практику розгляду спорів щодо статусу біженця, видворення іноземця чи особи без громадянства з України та спорів, пов'язаних із перебуванням іноземця та особи без громадянства в Україні», зі змінами і доповненнями, внесеними постановою Пленуму Вищого адміністративного суду України від 20 червня 2011 р. № 3
9. Меморандум про співробітництво між Генеральною прокуратурою України і Юридичною Службою Республіки Кіпр. Дата підписання: 25.01.2010р. Дата набрання чинності для України: 25.01.2010р.
10. Кримінально-процесуальний кодекс від 13.04.2012р. № 4651-VI. Розділ IX Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження
11. Курільчук І. Г. Затримання осіб для їх екстрадиції: повноваження прокурору та суду//Держава і право. – 2007. – № 36. – с.507-512
12. Міжнародне право: підручник\заг. ред Ліпкан В. А. – К.:2009. –752с.

Бдоян А. А.

*курсант, Академия права и управления
Федеральной службы исполнения наказаний России*

ВЛИЯНИЕ НОРМ МЕЖДУНАРОДНОГО ПРАВА НА УГОЛОВНО-ИСПОЛНИТЕЛЬНУЮ ПОЛИТИКУ РОССИИ В ОТНОШЕНИИ ПРИМЕНЕНИЯ НАКАЗАНИЙ НЕ СВЯЗАННЫХ С ЛИШЕНИЕМ СВОБОДЫ

За последние годы в России радикально изменились система политической власти, экономические отношения и духовная сфера. Проводимые в стране преобразования коснулись практически всех сторон жизни общества и государства. Произошли изменения и в уголовно-исполнительной политике нашего государства. Минюстом России совместно с Федеральной службой исполнения наказаний и другими заинтересованными министерствами и